

Менюк Микола Васильович 

здобувач I курсу третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
для отримання наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 Менеджмент
Миколаївський національний аграрний університет, Україна

СУТНІСТЬ ТЕРМІНА «БЕЗПЕКА ПРАЦІ»

Реалії сьогодення вимагають дослідження механізму управління безпекою праці.

Для комплексного аналізу механізму управління безпекою праці важливим є дослідження теоретичної основи цієї проблеми. Вважаємо за необхідне спрямувати наукові пошуки на вивчення та аналіз окремих компонентів дефініції «управління безпекою праці», а саме «безпека».

З-поміж науковців не існує єдиного погляду на поняття «безпека». Науковці пропонують до розгляду різне трактування змісту «безпека». Аналіз літератури [1-14] дозволив виокремити основні дефініції терміна «безпека», які представлено у таблиці.

Таблиця

Сутнісна складова безпеки	Визначення
Характеристика	фундаментальна системна характеристика сталого суспільного розвитку, а також тенденція розвитку й умови життєдіяльності соціуму, за яких забезпечується їх якісна і структурна визначеність та вільне, яке відповідає їх природі, функціонування [11].
Явище	складне соціально-політичне явище, оскільки акумулює в собі багатогранну життєдіяльність, накопичений історичний досвід, зрештою уподобання і культуру кожної людини [6].
Стан	стан захищеності життєво важливих і законних інтересів об'єкта від зовнішніх та внутрішніх загроз в різноманітних протиправних формах, що забезпечує його стабільний розвиток у відповідності зі встановленими цілями» [12, с. 17]. конкретний стан і ступінь захищеності будь-якого суб'єкта та його спроможність протистояти змінам умов функціонування, а також як стан суб'єкта, який означає, що ймовірність небажаної зміни будь-яких якостей суб'єкта, параметрів належного йому майна й зовнішнього середовища, що впливає на нього, невелика (менше визначеної межі) [10]. стан, коли кому-, чому-небудь ніщо не загрожує [12, с.43]. стан безпеки буття, цінностей та інтересів суб'єкта (об'єкта) захищеність від загроз і небезпек, що забезпечує оптимальні умови для її життя, розвитку та самореалізації [7]. динамічно стійкий стан щодо несприятливих впливів і діяльність із захисту від внутрішніх та зовнішніх загроз, із забезпечення таких внутрішніх і зовнішніх умов існування держави, які гарантують можливість стабільного, всебічного прогресу суспільства та його громадян [5, с.120]. стан об'єкта, що характеризує його здатність зберігати свою суть, призначення та структуру, спроможність нейтралізувати внутрішні і зовнішні небезпеки та загрози, можливість реалізації життєво важливих інтересів об'єкта» [2, с. 18]. через задоволення таких потреб, як існування, цілісність, незалежність, спокій і розвиток, розуміючи під цим стан вільний від неспокою, що творить почуття захищеності, від латинського « <i>sinecura – securitas</i> » [1, с. 143]. спокійний стан душі людини, яка вважала себе захищеною від будь-якої небезпеки [9, с. 8]. стан, у якому чомусь комусь нічого не загрожує [14].

Продовження табл.

Сутнісна складова безпеки	Визначення
Відсутність небезпеки	відсутність небезпеки (неприпустимого ризику), пов'язаної з можливістю завдання будь-якої шкоди для системи, а також певний об'єктивний стан, заснований на відсутності загрози, відчутній суб'єктивно через одиниці чи угруповання [3; 4].
Властивість об'єкта	властивість об'єкта забезпечувати відсутність ризику завдання шкоди здоров'ю людей, майну та навколишньому середовищу [8].

Джерело: побудовано за матеріалами [1-14].

Аналіз наукових досліджень у галузі теорії безпеки свідчить, що розглянуте поняття, переважно, визначається як стан і ступінь захищеності будь-якого суб'єкта; властивість об'єкта забезпечувати відсутність ризику завдання шкоди здоров'ю людей, майну та навколишньому середовищу; стан захищеності життєво важливих і законних інтересів об'єкта від зовнішніх та внутрішніх загроз.

Отже, підсумовуючи вищезазначене, під безпекою ми будемо розуміти управління зовнішніми та внутрішніми загрозами з метою їхнього усунення або зменшення можливої шкоди від них для успішного функціонування та стабільності розвитку об'єкта.

Список використаних джерел:

1. Дацків Р.М. Економічна безпека у глобальному вимірі / Р.М. Дацків // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 7. – С. 143-153.
2. Ковалев Д. Экономическая безопасность предприятия / Д. Ковалев, Т. Сухорукова // Экономика Украины. – 1998. – № 10. – С. 48-51., с. 18
3. Коженювські Л. Управління безпекою / Л. Коженювські // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 1. – С. 147-154.
4. Кунєв Ю.Д. Безпека митної служби як складова безпеки держави / Ю.Д. Кунєв // Митна справа. – 2007. – №2. – С. 3-8.
5. Ліпкан А. Націобезпекознавча парадигма // Право України. – 2003. – №2.
6. Національна безпека України: методологічні аспекти, стан і тенденції розвитку: навчальний посібник / за ред. Н. Нижник, Г. Ситник, В. Білоус – Ірпін: Академія ДПС України, 2000. – 304 с.
7. Пасічник В.М. Філософська категорія безпеки як основа нової парадигми державного управління національною безпекою. Демократичне врядування. 2011. №7. URL: <http://lvivacademy.com/visnik7/index.html>.
8. Положення про технічне обслуговування устаткування підприємств гірничо-металургійного комплексу: затв. Наказом Міністерства промислової політики України від 15 червня 2004 року № 285. Офіційний вісник України, 2004. № 26. С. 79. Ст. 1718
9. Полтораков О. Ю. Національна безпека в дефініційних вимірах. Стратегічні пріоритети. 2010. № 4 (17).
10. Реверчук Н.Й. Управління економічною безпекою підприємницьких структур: монографія / Н.Й. Реверчук. – Львів: ЛБІ НБУ, 2004. – 195 с.
11. Ситник Г.П. Оцінка небезпек щодо реалізації національних інтересів у процесі державного управління / Г.П. Ситник // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України: наук. журн.: фахове вид. з держ. упр., екон., пед. та політ. наук / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – 2005. – № 2. – С. 495-503.
12. Соснин А. Менеджмент безопасности предпринимательства: учеб. пособие / А. Соснин, П. Прыгунов. – К.: Европ. ун-т, 2002. – 357 с.
13. Тлумачний словник української мови: у 4т. /укл.Б. Грінченко. – К., 1907-1909. – Т1.
14. Український тлумачний словник. URL: <http://language.br.com.ua>.